26/11/2023

26 Νοεμβρίου: Εορτάζει ο Άγιος Νίκων ο «Μετανοείτε»

/ Βίοι Αγίων

Σήμερα, 26 Νοεμβρίου, η Εκκλησία μας τιμά τη μνήμη του Αγίου Νίκωνα, ενός φλογερού κήρυκα της μετάνοιας.

- **Γράφει ο Λάμπρος Σκόντζος, Θεολόγος**

Ο ορθόδοξος μοναχισμός είναι συχνά συνδεδεμένος και με την ιεραποστολή της Εκκλησίας μας. Φλογεροί μοναχοί διέδωσαν τη σώζουσα χριστιανική διδασκαλία σε φυλές και λαούς, που δεν είχαν ακούσει το σωτήριο λόγο του Ευαγγελίου. Ένας τέτοιος φλογερός μοναχός ιεραπόστολος υπήρξε και ο άγιος Νίκων ο επονομαζόμενος «Μετανοείτε», από την προτροπή του για μετάνοια.

Γεννήθηκε περί το 920 στην αρχαία Παφλαγονία του Πόντου, κοντά στην Τραπεζούντα, από επιφανείς, πλούσιους και ευσεβείς γονείς, τον οποίο ανάθρεψαν με παιδεία και νουθεσία Κυρίου. Το βαπτιστικό του όνομα ήταν Νικήτας. Ενέβαλαν δε στην τρυφερή παιδική του ψυχή την πίστη στο Χριστό και την αφοσίωση στην Εκκλησία. Ως παιδί έδειχνε πρωτοφανή ωριμότητα και σοβαρότητα, αποφεύγοντας τις διασκεδάσεις, τις τέρψεις και ζούσε με εγκράτεια και σωφροσύνη. Είχε πάρει ενωρίς δε την απόφαση να αφιερωθεί στο Θεό και την υπηρεσία της Εκκλησίας.

Οι πλούσιοι γονείς του τον προόριζαν να ζήσει μια άνετη ζωή. Όμως εκείνος αδιαφορούσε για τις υλικές απολαύσεις και επιθυμούσε την πνευματική τρυφή και ποθούσε την αιωνιότητα. Προσπαθούσε δε να βρει την κατάλληλη ευκαιρία να κοινοποιήσει στους γονείς του τα μελλοντικά του σχέδια.

Η ευκαιρία του δόθηκε κάποια μέρα στα πατρικά του κτήματα, όταν αντίκρισε τους φτωχούς καλλιεργητές, των οποίων η αθλιότητα γέμισε την ψυχή του με συμπάθεια προς αυτούς και όλους τους φτωχούς του κόσμου. Αφού έκλαψε πικρά για την ανθρώπινη κακοδαιμονία και ματαιότητα, πήρε τη μεγάλη απόφαση να εγκαταλείψει τα εγκόσμια και να ασπασθεί τον μονήρη βίο. Εγκατέλειψε τα πλούτη, την οικογένειά του και την πατρίδα του και έφυγε μακριά, φτάνοντας στη Μονή της Χρυσής Πέτρας, όπου εκάρη μοναχός, λαμβάνοντας το μοναχικό όνομα Νίκων.

Ο νεαρός μοναχός έδειξε ασυνήθιστη πνευματική πρόοδο, προσευχόμενος, αγρυπνώντας, μελετώντας και εργαζόμενος. Έμεινε εκεί δώδεκα χρόνια, αποκτώντας αρετές και πνευματική πρόοδο. Όμως ο πατέρας του, ο οποίος τον αναζητούσε, τον εντόπισε και έστειλε ανθρώπους να τον επιστρέψουν στο πατρικό του σπίτι. Τότε αυτός, όταν πληροφορήθηκε το γεγονός, έφυγε για άγνωστη κατεύθυνση, κρύφτηκε σε τόπους έρημους και άγνωστους για τρία χρόνια.

Κατόπιν αποφάσισε να αναλάβει ιεραποστολική δράση. Να γίνει κήρυκας του σωτηρίου μηνύματος του Ευαγγελίου και της μετάνοιας. Διάβαινε πόλεις και χωριά κηρύττοντας, ως νέος Πρόδρομος, τη μετάνοια και γι’ αυτό έλαβε την προσωνυμία «ο Μετανοείτε»! Περιόδευσε πολλές περιοχές του Πόντου, της Μ. Ασίας και της Ανατολής σώζοντας πολλούς με το κήρυγμά του.

Το 961, με την προτροπή και την αρωγή του αυτοκράτορα Νικηφόρου Φωκά, ο οποίος είχε πληροφορηθεί για τη δράση του, αποφάσισε να πλεύσει στην Κρήτη, η οποία υπέφερε τα πάνδεινα από την κατοχή των Αράβων μουσουλμάνων. Να σώσει τους πληθυσμούς από τον βίαιο εξισλαμισμό. Ο Νίκων εγκαταστάθηκε στην πόλη Γόρτυνα και από εκεί οργάνωνε την ιεραποστολή του δράση σε όλο το νησί.

Κήρυττε την πίστη στον αληθινό Θεό, προέτρεπε για μετάνοια, έκτιζε ναούς και στήριζε τους υπόδουλους Χριστιανούς. Σε σύντομο χρονικό διάστημα κατόρθωσε να επαναφέρει στην χριστιανική πίστη, όσους είχαν εξισλαμισθεί. Είχε αποκτήσει την εκτίμηση των Κρητικών και έμεινε στην ιστορία η συμβολή του στην διάσωση της σώζουσας ορθόδοξης πίστης τους και της ελληνικότητάς τους.

Αφού στερέωσε την πίστη και κήρυξε τη μετάνοια στην Κρήτη, μένοντας επτά χρόνια, αποφάσισε να μεταβεί στην Πελοπόννησο, όπου τα πράγματα ήταν και εκεί δύσκολα και οι κάτοικοι βρισκόταν σε πνευματική κατάπτωση. Έτσι το 968 αποβιβάστηκε στην ανατολική Πελοπόννησο και έφτασε στην Επίδαυρο, όπου άρχισε το πύρινο κήρυγμά του για μετάνοια. Μετά πήγε στην Αίγινα, στην Σαλαμίνα, στην Αττική, στην Εύβοια, στη Θήβα, στην Κόρινθο, στο Άργος και στο Ναύπλιο. Το κήρυγμά του γινόταν ενθουσιωδώς δεκτό και άναβε φωτιές ενθουσιασμού. Μάλιστα συχνά έκανε θαύματα, ως απόδειξη, ότι ήταν θεόσταλτος.

Στη συνέχεια προχώρησε στη νότια Πελοπόννησο, στη Σπάρτη, στη Μεσσηνία και στη Μάνη. Εκεί τα πράγματα ήταν δύσκολα, διότι είχαν καταφύγει, την εποχή εκείνη, διάφορες σλαβικές φυλές, όπως οι Μίληγγες και οι Εζερίτες, οι οποίες αποζούσαν από τη ληστεία και λάτρευαν τα είδωλα. Είχαν αναμιχτεί επίσης με κάποιους ντόπιους παγανιστές – θλιβερά απομεινάρια του ειδωλολατρικού παρελθόντος, οι οποία αντιστέκονταν και έμειναν πεισματικά στην ειδωλολατρία. Τόσο οι ειδωλολάτρες Σλάβοι, όσο και οι ντόπιοι παγανιστές, δημιουργούσαν μια αφόρητη κατάσταση για τους Χριστιανούς της ευρύτερης περιοχής. Ο όσιος Νίκων εργάστηκε δραστήρια και με το φλογερό του κήρυγμα, για την αληθινή και σώζουσα πίστη στον αληθινό Θεό και την αγία χριστιανική ζωή, κατόρθωσε να πείσει τους αγροίκους και ορεσίβιους παγανιστές να απορρίψουν την πλάνη και να αλλάξουν ζωή.

Ο άγιος μοναχός ιεραπόστολος αγάπησε το λαό και τον τόπο αυτό και αποφάσισε να εγκατασταθεί μόνιμα στη Σπάρτη, η οποία την εποχή εκείνη ονομαζόταν Λακεδαίμονα. Έχτισε μεγάλο ναό, ανάμεσα στα έτη 970 – 992, τον οποίο αφιέρωσε στον Σωτήρα Χριστό και τον εγκαινίασε ο επίσκοπος Λακεδαίμονος Θεόπεμπος. Αργότερα ο ναός αυτός μετατράπηκε σε μοναστήρι, όπου εγκαταστάθηκε ο άγιος Νίκων και εκεί δίδασκε και κήρυττε τη μετάνοια ως το τέλος της ζωής του, επιτελώντας πολλά θαύματα. Κοιμήθηκε ειρηνικά στις 26 Νοεμβρίου 998. Την ημέρα αυτή τιμάται και η μνήμη του, με επίκεντρο τη Σπάρτη, της οποία είναι ο πολιούχος και προστάτης άγιος.

Είναι απαραίτητο να αναφέρουμε την σύγχρονη ανιστόρητη συκοφαντική πολεμική, που δέχεται ο άγιος Νίκων από νεοπαγανιστές, οι οποίοι τον εμφανίζουν ως δήθεν «σφαγέα των Ελλήνων». Το μίσος τους για εκείνον απορρέει από το

γεγονός ότι με το κήρυγμά του έσβησε και τα τελευταία ψήγματα του παγανισμού στον ελληνικό χώρο. Όμως η συντριπτική πλειοψηφία του πιστού λαού μας, αγνοεί αυτές τις ανιστόρητες συκοφαντίες και τιμά τον φωτιστή άγιο Νίκωνα τον Μετανοείτε.